

od skupnega stanovskega dela, nasprotno, njegov namen je ravno osredotočenje sil. Dom ni namenjen samo učiteljicam, saj imamo v načrtu prav tako internat za učiteljske hčerke, in bi torej služil tudi učiteljskim družinam. — Glede izjav nekaterih tovarišic, ki so izstopile iz članstva, češ, da se ne strinjajo z načeli, ki jih članice zadruga javno zastopajo, izjavlja tov. načelnica sledeče: Zadruga kot gospodarska ustanova nikjer ne nastopa s kakimi načelnimi izjavami, ker to ne spada v njen delokrog. Prižadeva si pa pridobiti vse tovarišice, bodisi tega ali onega svetovnega nazora. Dom naj bi bil skupen vsem tovarišicam, saj imamo vendar toliko skupnih interesov in skupnih težav, ki jih bomo premostile, če bomo složne. — Predlaga, da bi poiskala naša zadruga stikov z ženskimi odseki, ker upa, da bi se potem njih zbudilo med tovarišicami večje zanimanje za naš »Dom«. — Končno je pozvala tov. načelnica navzoče članice, naj bi se izrekle o predlogu glede ustanovitve posojilnice v okviru naše zadruga, o čemer se je razpravljalo že na božičnem sestanku. Ponovno so se razmotrivali razlogi, ki govorijo za in proti ustanovitvi, nato pa so zborovalke soglasno odklonile predlog.

Tajnica tov. Herenova je poročala, da je imela zadruga v preteklem poslovnem letu 10 rednih in 1 izredno sejo, na katerih se je razpravljalo o tekočih zadevah zadruga. Po svojih zastopnicah se je zadruga udeleževala rednih sej JZZ in sej Gospodarskega sveta JUJ. Dalje se je udeležila ustanovnega občnega zbora Pedagoškega društva v Ljubljani, občnega zbora Zveze slovenskih zadrug, Učiteljske hranilnice in posojilnice, čajanke na čast pisateljice ge. Marice Bartolove, bivše učiteljice, ob priliki njene 70. letnice. — Zavetišče Marije Mehletove, ki se vzdržuje iz raznih podpor, podeljenih na prošnje naše zadruga, poseča letos 55 učenk I. dekliške meščanske šole. Od teh dobiva 20 najubožnejših brezplačen obed, nadzorujejo jih pa

učiteljice imenovane šole. — Akcija za nabiranje kamnov se je nadaljevala in smo pridobile zopet nekaj podpisov tovarišic.

V imenu nadzorstva je poročala tov. Gregoričeva, blagajniško poročilo pa je podala tov. Levčeva. Prečitalo se je tudi revizijsko poročilo Zveze slov. zadrug. Soglasno je bil sprejet predlog o razrešitvi za zahvalo in pohvalo za načelstvo in nadzorstvo.

Nato je predavala tov. Marija Pleškova o temi: »Naloga učiteljice za povzdigo tujškega prometa«. V referatu, ki je zbudil med poslušalkami veliko zanimanja, je govorila o nedostatkih in potih k izboljšanju o tej važni naši gospodarski panogi. Treba pa je sodelovanja in podpore še raznih drugih faktorjev, ker drugače ne more imeti delo učiteljic onih uspehov, ki so za tujsko-prometne kraje nujno potrebni. Na splošno želijo zborovalke bo predavanje tudi objavljeno. Soglasno se je sklenilo, naj naša zadruga na občnem zboru Banovinske ženske zveze stavi naslednje predloge:

1. Na ženskih učiteljskih šolah se mora uvesti praktičen gospodinjinski pouk.

2. V tujsko-prometnih krajih bi morala imeti vsaka šola šolsko kuhinjo z inventarjem za praktičen gospodinjinski pouk.

3. Koče in gorske gostilne se ne smejo dajati v najem posilskam brez strokovne izobrazbe. Tudi se gostilniških koncesij ne sme dovoliti strokovno ne kvalificiranim osebam.

Dosedanja tajnica tov. Marija Herenova zamenja svoje odborniško mesto s tov. Marijo Lapajne, članico načelstva, ki prevzame odslej tajniške posle.

Z obžalovanjem vzamejo zborovalke na znanje odstop zaslužne tovarišice Vite Zupančičeve, ki je bila vsa leta članica in odbornica Društva učiteljic, kakor tudi zadruga Dom učiteljic. Kot naša častna članica pa bo še nadalje po možnosti posečala naše seje. Na njeno mesto je bila soglasno izvoljena tovarišica Marija Prezljeva.

Učiteljski pokret

Z velikonočnega instruktorskega tečaja

Instrukcijski tečaj, ki se je v dneh 25. in 26. marca vršil v Mariboru, je na lep način dokazal, kako pravilno smo započeli naše delo in kako tesno nas zadane naloge vežejo v trden kolektiv, ki se najmanj ne straši zaprek in težav, postavljenih na pot k našim ciljem: za boljše šolo, za sodobnim zahtevam odgovarjajočo vzgojo slovenske mladine, za boljši položaj slovenskega učitelja, za lepšo bodočnost slovenskega otroka. Kljub visokemu datumu, kljub skrajno slabemu vremenu, kljub bližajočim se praznikom se je zbralo lepo število tovarišic in tovarišev v šoli v Razlagovi ulici. In kar je najvažnejše: udeleženci niso bili navadni tečajniki, ki pasivno sprejemajo predavateljeve konstatacije, z ozirom na bon ton izploskajo svoje odobravanje ter se razidejo. Ne! Udeleženci tega tečaja so bili vsi brez izjeme aktivni sodelavci, ki so s svojim sodelovanjem držali dejanje tečaja v stalni napetosti. In še je bilo premalo časa. Mnogokaj bi se moralo še rešiti. Zato ni čudno, da se je ob koncu tečaja spontano pojavila želja: Še se moramo sniti! Čimprej!

Udeleženci so bili skoraj iz vseh srezov štajerskega dela Slovenije; iz kranjskega dela dva (logaški in kamniški srez). Mlade hrvatske tovarišice je zastopal tov. Vinko Sonjara. Nobenega zastopnika ni poslal odsek Učiteljskega pokreta pri sekciji v Ljubljani.

Ob določen uri je predsednik mariborske delovne edince tov. Majhen otvoril tečaj s kratkim nagovorom in pozdravom. Posebno toplo je pozdravil tov. V. Sonjara, ki se mu je zahvalil za pozdrav ter izrekel simpatije hrvatskih tovarišev, saj nas veže isto stremenje, isti cilji. Poudaril je potrebo čim tesnejšega sodelovanja, kajti to sodelovanje more roditi le dobre sadove, predvsem pa medsebojno izpopolnjevanje. Izjavo tov. Sonjara so udeleženci tečaja sprejeli z velikim odobravanjem.

Nato je povzel besedo tov. Martin Menec. V precizno zasnovanem govoru je obrazložil važnost in pomen duševnega raziskovanja otroka. Ta pomen so uvideli že pri vseh kulturnih narodih, le pri Slovencih se ta važna panoga praktične psihologije konsekvantno zanemarija. V tem pogledu smo Slovenci celo med Jugoslovani na zadnjem mestu, kajti celo poklicni slovenski činitelji do sedaj še niso dali nobene pobude za tovrstno delo. Tudi na tem polju si mora slovenski učitelj sam pomagati. Referent je orisal historični razvoj skale testov za psihološko preizkušnjo po Binet-Simonu in Bobertagu ter omenil za služe nekaterih srbskih znanstvenikov na tem polju. Nato je praktično pokazal, kako se s pomočjo testov dožene inteligenčna stopnja otroka. Referat je zaključil s sledečimi konstatacijami:

Psihološko raziskovanje, bodisi individualno bodisi kolektivno, je delikatna posel, ki ne trpi nobene površnosti in šarlatanstva.

Kdor hoče s pridom in zanesljivo psihološko raziskovati, se mora v ta namen pripraviti v laboratoriju ali vsaj s temeljitim študijem zadavne literature.

Testiranje ni edina pot k ugotavljanju inteligenčnega standarda otroka. Ono je samo nujen eksperiment, ki naj potrdi učiteljeva opazovanja.

Duševno raziskovanje ne sme biti samemu sebi namen.

Po referatu se je razvila živahna diskuzija, v katero so posegli tov. Jurančič, Vranc, Ledinek, Segula, Majhen, Hudales in drugi. Debatna je ugotovila predvsem praktične posledice duševnega raziskovanja otroka, ki so v glavnem sledeče:

Dosedanje skale testov so plod dolgotrajnega dela in eksperimentov, vendar so nastale v okoljih, ki so našemu otroku tuja. Zato jih moramo uporabljati le kot obče norme, ne pa kot absolutno zanesljivo sredstvo. Skale testov, ki odgovarjajo okolju, v katerem živi slovenski otrok, bodo nastale vzporedno pri raziskavanju, kakor se je to že zgodilo, n. pr. v Srbiji. Čim pa bomo ugotovili inteligenčni standard slovenskega otroka, nam bo mogoče postaviti konkretne predloge glede učnih načrtov, glede načina pouka in glede smotrne ureditve šolskega življenja sploh.

Popoldan je tov. Oskar Hudales referiral o tem, kako izračunamo rentabilnost kmetijskega posestva. Uvodoma je opozoril, da si našega načrta za raziskavanje podeželja ne smemo v toliko napačno tolmačiti, da bi ugotavljali rentabilnost vseh posestev na raziskovalnem področju. To bi sicer bilo idealno, nujno potrebno pa ni. Zahtevalo bi tako delo ogromnega časa in energij. Nujno je le, da raziščemo po tri karakteristična posestva z ozirom na velikost in kategorijo zemlje. Pač pa je pojem »velikost posestva« poploma relativen in ga je treba določiti z ozirom na krajevne prilike. S pomočjo teh šestih primerov je mogoče tipizirati vsa ostala v okrožju, kar popolnoma zadostuje. Nato je referent praktično pokazal, kako se rentabilnost izračuna, katere činitelje moramo pri sestavi bilance upoštevati, ter dal še nekatera nadaljna navodila za tehniko tega dela. Omenil je, da bi bila najboljša ona bilanca, ki bi jo dotični kmet sam sestavil, s pomočjo dnevnih zapisov v teku enega leta. Marsikje bo to mogoče, drugače pa naj se bilanca sestavi v razgovoru s kmetom. Tudi ta bo precej točna, saj kmetova bilanca ni tako komplicirana, kakor ona kakega pridobitnega podjetja. Referent je dokazal, da so vsa dosedanja razglabljanja v ekonomskem in socialnem položaju našega podeželja, v katerem se slovenski otrok duševno oblikuje, idealistična, neznanstvena in neresna, ker ne upoštevajo točnosti progresivnih znanstvenih zaključkov.

Zopet se je po referatu razvila živahna debata, v kateri so sodelovali tov. Jurančič, Menec, Segula, Zupančič, Kontler in drugi. Tov. Kontler je bil mnenja, da tako raziskovanje ne spada v kompetenco učiteljskega dela in da ga bo skoro sigurno izvršila snujoča se kmetijska zbornica. Na to opombo so debaterji živahno reagirali ter ugotovili sledeče:

Res ni raziskovanje podeželja naša naloga, toda slabe izkušnje preteklosti nam dokazujejo, da se na take prognoze ne smemo zanešati. Mi bi bili zelo hvaležni, če bi nam tega posla ne bi bilo treba opravljati, toda do danes niti najvišji slovenski znanstveni zavod, univerza, v teku 19 let svojega obstoja ni pokazal niti najmanjši volje, niti dal kake iniciative, da se to raziskovanje izvrši. Prav tako ne bo tega naredila bodoča kmetijska zbornica, ki bo samo drug naslov za sedanjo kmetijsko družbo, ki je že tudi imela sto let časa, da slovensko podeželje gospodarsko in socialno razišče. Zato smo sedaj poklicani mi učitelji, da to nalogo izvršimo. Preko nje ne moremo, če hočemo do kraja spoznati vse tiste faktorje, ki vplivajo na psihični razvoj slovenskih otrok.

Program prvega dne je izčrpal tov. Menec, ki je dal nekaj navodil, kakšno pot naj ubere raziskovalec industrijskega kraja. Poudaril je potrebo zadavne literature. Sam je sestavil seznam teh del, ki ga bo mariborska

delovna edinic sproti izpopolnjevala v stanovskem glasilu. Oglašil se je še tov. Jurančič, ki je z zanimivimi grafičnimi slikami pokazal, kako družabne in ekonomske prilike vplivajo na gibanje rojstev in smrti ter na razmerje med številom zakonskih in nezakonskih otrok.

Naslednji dan tečaja je bil posvečen organizacijskim zadevam. Posamezne delovne edince so poročale, kako so začele z delom na terenu in kako so ga organizirale. Videti

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke cene spomladanskega volnenega blaga za plašče, kostume, kompleje in obleke. Pralno blago in čudovito lepe svile. Za cenj. učiteljstvo posebne plačilne ugodnosti

A. ŽLENDER

manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

Splošne vesti

— Ekskurzija na mednarodni učiteljski kongres in svetovno razstavo v Parizu je zagotovljena. Udeležencev bo po dosedanjih prijavah, ki pa še niso zaključene, okrog 80. Iz Ljubljane odpotujemo preko Avstrije in Nemčije in si spotoma ogledamo slikoviti Salzburg ter živahni München, kjer bomo tudi prenočili. Za Pariz imamo na razpolago 6 dni, kar bo dovolj, da si ga lahko dobro ogledamo. Predvidenih je tudi nekaj izletov v zgodovinsko okolico. Vračali se bomo preko Švice, kjer se ustavimo najprej v Ženevi, naslednjega dne pa v Zürichu. V obeh mestih nas čaka prenočišče. Vožnja ob divnem ženevskem jezeru in med orjaškimi švicarskimi gorami je nekaj edinstvenega in nepozabnega. Tudi za Innsbruck in okolico imamo na razpolago nekaj ur. Potem pa naravnost proti domu z vso kopico bogatih spominov, ki jih bomo radi obujali leta in leta. — O podrobnostih, ki jih še izdeluje odsek, se pogovorimo v prihodnjih številkih »Učit. tovariša«. Kdor se namerava še prijaviti, naj ne okleva, ker preko 100 udeležencev ne bomo sprejeli. Takih ugodnosti, kakor jih bomo imeli mi, gotovo ne bo deležna nobena druga ekskurzija.

— Pedagoška centrala v Mariboru priredi v dneh od 12. do 17. aprila 1937. v dvorani Ljudske univerze VI. pedagoški teden, ki bo obravnaval nekatera pereča vprašanja naše srednje šole: Bistvo in zgodovinski razvoj srednje šole do današnje dobe. Prof. Jan Sediv. — Higijenske prilike na naših srednjih šolah. Zdravnik dr. Fr. Pavlič. — Šolska umrljivost ali repetentnost na naših srednjih šolah. Prof. dr. Fr. Crnek. — Reforma sprejemnega izpita za I. razred srednje šole. Vadm. učit. Alf. Kopriva in prof. dr. Rud. Perhavec. — Poenotenje šolstva, klic naše dobe in naloga bodočnosti. Prof. G. Silih. — Vprašanje srednješolskih učbenikov. Dr. Jak. Solar, prof. na gimn. v Št. Vidu pri Ljubljani. — Začetek predavanj dnevno ob 20. uri.

— »Roman o Prešernu«, nova knjiga Ilke Vaštetove izide v začetku maja. Glej subskribcijske cene v naročilnici med današnjimi inserati. — Knjigotržna cena bo za 25 % višja. Priporočamo tovarišem in tovarišicam, da se poslužijo subskribcijske cene in naročijo pravočasno zanimivo knjigo. Knjige se razpošljejo po prejemu plačila.

— Koper 1907. Na 25. letnici smo sklenili, da se letos sestanemo v Celju. Torej pripravite se! Mislim, da bi bil najboljši čas med 10. in 15. julijem. Vabim tudi one sošolce, ki niso z nami maturirali. Tovariš Ciković mi sporoča, da pridejo tudi sošolci Hrvatje. — Drago Hudc.

— Adolf Zeman: »Polkovnik Svec«. V zadnji številki je bilo na tem mestu pomotoma navedeno, da stane knjiga 80 din. Pravilno bi se moralo glasiti: Cena knjigi je 65 dinarjev.

— Za Materinski dan imam rokopise pesmi in prizorov ter igrice: »Iz ljubezni do mamice« ter »Pri dobrosrčnih palčkih (za dan podmladka). Razpošiljam jih proti vna-

je bilo, da so začetne težkoče že premagane in da sta n. pr. mariborska in ptujška delovna edinic že sredi temeljitega dela. Zborovalci so razpravljali še o publiciranju član- kov v pokretovi rubriki »Učiteljskega tovariša« in o odnosih do sekcije.

H koncu je govoril še tov. V. Sonjara, ki je izjavil, da odhaja v Zagreb z novimi pobudami in trdno vero v uspeh slovenskega in hrvatskega učiteljskega pokreta, nakar je tovariš predsednik zaključil lepo uspešni tečaj.

prejšnjemu plačilu: 2 prizora 12 din, 1 igrice 15 din. Marija Grošelj, Ljubljana, Mladika.

— Proslava »Dneva Podmladke Rdečega križa« se bo vršila v Ljubljani letos v nedeljo, 25. aprila, v veliki filharmonični dvorani od pol 11. do 12. dopoldne. Obsegala bo akademijo, ki bodo na njej sodelovale skoro vse v Podmladku Rdečega križa organizirane ljubljanske šole. Prosvetni odsek sekcije pri dravskem banovinskem odboru društva Rdečega križa je izvršil zanjo domala že vse priprave. Šolski odbori so tudi že večinoma naštudirali najavljene točke zelo pestrega programa. Cenjeno občinstvo že danes opozarjamo na to prireditve.

— Hranilne vloge pri hranilnicah so v januarju 1937. narasle za 12,8 mil. din. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah v januarju t. l. za 12.872.517 din. Medtem ko so znašale 31. decembra 1936. skupaj 999.792.593, so znašale 31. januarja 1937. skupaj 1.012.665.110 din. Del prirastka tvorijo sicer obresti za leto 1936., ki so pri nekaterih hranilnicah že pripisane glavnic, vendar je prirastek večinoma pravi prirastek vlog. — Če izpustimo hranilnice, pri katerih so narasle vloge le zaradi pripisa obresti, opazimo prirastek vlog na knjižice pri 7 hranilnicah, prirastek vlog v tekočem računu pa pri 12 hranilnicah (od 20, ki vodijo tekoče račune) ter prirastek vseh vlog pri 9 hranilnicah. Število vlagateljev na knjižice je naraslo pri 8 hranilnicah, število vlog v tekočem računu pa pri 5. Skupno število vlagateljev pri vseh 30 hranilnicah iznaša 138.349. — Te številke vsekakor dokazujejo, da se zaupanje v hranilnice in v denarne zavode v obče polagoma vrača.

ZALOŽBA »SODOBNOSTI«

Prospekt, ki ga prilagamo današnji številki lista, napoveduje novo slovensko založbo. Od takih, ki so bile ustanovljene v zadnjem desetletju in preplavile slovenski knjižni trg s prevodi tujih del, se nova razlikuje po dveh posebnostih: da napoveduje le slovenske izvirne knjige in da so jo ustanovili pisatelji sami.

Krog piscev okoli revije »Sodobnost« je znan naši javnosti po svojem nastopu pred petimi leti ko je odpovedal sodelovanje pri »Ljubljanskem Zvonu«. Nova revija, ki so jo nato ustanovili, družijo danes vrsto odličnih esejstov in leposlovcev, ker so se starejšim pisateljem pridružili skoro vsi predstavniki mlajše generacije: Miško Kranjec, Ciril Kosmač, Filip Kalan, kmečki pisatelj Prežik Voranc in drugi. Ko sedaj razširjajo svojo založbo tudi na izdajanje knjig, jih vodi misel, da se otresejo računov založnikov, ki s prevodi zaslužijo več kot bi z izdajo slovenskih knjig in dvignejo nivo slovenskega romana in esaja.

Obe deli, ki ju za to leto napovedujejo, bosta aktualni, saj obravnavata najbolj žive probleme današnje družbe, in obenem visoke umetniške vrednosti. Zato jo tudi priporočamo našem učiteljsstvu.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUJ

— »Nobena žena se ne more strinjati z amandmanom o učiteljicah. Mi žene moramo biti braniteljice družine in morale. Amandman je sicer že sprejet, toda mi lahko prosimo gospoda prosvetnega ministra, da se to popravi prihodnje leto.« Tako so poudarjale zborovalke na občnem zboru Beograjskega ženskega društva. (»Politika«, 12. aprila.)

— Minister Janković napoveduje zvišanje uradniških plač. V osrednjem učiteljskem klubu JRJ v Beogradu je dejal minister med drugim: Uradniški stan je moral pred letom prenesti žrtve, ko so mu bile znižane plače. Doprineštel je to žrtve in ni ropotal. Mi bomo to upoštevali in brž, ko nam bodo razmere dopuščale, bomo z ozirom na dvig cen zboljšali uradništvu njegov položaj. (»Slovenec«, 13. IV.)

— O inteligentnosti pri mladini je govoril dr. Karel Ozvald v ciklu predavanj »Pedagoškega društva«. Iz predavanja posnemamo: Največja lastnost inteligentnosti je iznajdljivost. Ta lastnost pa nima domovinske pravice samo pri boljših slojih, pač pa je lahko tudi last najpreprostejšega delavca. Po dosedanjem opazovanju je med našo šolsko

mladino 50 do 60 % normalno inteligentnih, 20 do 25 % pa jih je manj inteligentnih (1 do 2 % izredno) in 20 do 25 % pa jih je manj inteligentnih (1 do 2 % slaboumnih). »Slovenski dom«, 12. IV.

— Pedagoška centrala priredi od 12. do 17. IV. v dvorani ljudske univerze v Mariboru svoj VI. pedagoški teden.

— V Mozlju na Kočevskem je bil do slej en slovenski in dva nemška razreda. En nemški razred so zaprli in izpremili v slovenskega. (Gottscheer Z., 10. IV.)

— Slovenska beseda od 9. IV. kritizira v Domačih pomenkih občinsko upravo v Ljubljani, da je proflata parcelo, ki je bila namenjena za vodmatsko šolo.

— Glede poenotenja šolskih knjig, ki se naslanja na zakon o narodnih šolah, polemizira »Slovenska beseda« s »Slovencem« in pravi, da je izšel ta zakon pod vladjo Pera Živkovića, ampak v času, ko je bil v tej vladi tudi g. dr. A. Korošec.

Isti list polemizira tudi z »Domoljubom«, ki trdi, da podpirajo centralizem tudi sloven-

ski jugoslovenarji, ki želijo, da se vsi trije jugoslovanski narodi zlijejo v enega. Da pri odraslih take mešanice ni mogoče napraviti, je jasno. Zato so se centralisti, ki vodijo prosvetno politiko, — nadaljuje — vrgli na mladino po šolah. Te hočejo pojugsloveniti in slovenskemu narodu odtujiti. Pri tem delu ima centralizem močno oporo v znatnem delu slovenskih vzgojiteljev. — (Polemični del članka je precej pobejen.)

— I »Trboveljski Slavček« je imel na turneji po Bosni sijajen uspeh. (Razni listi.)

— I O šolski higieni, ki je še čisto na primitivni stopnji pri nas, piše »Pohode« od 10. IV.

— I O celibatu učiteljev polemizira »Pohode«, 10. IV. z »Domoljubom«, ki hvali odredbo, češ, da je bilo tudi v Avstriji tako.

— I Kakšna je vzgoja na nemških manjšinskih šolah ugotavlja »Pohode« od 10. IV. na primeru učenca Klemenčiča, v IV. razr. osnovne šole v Ljubljani, ki je z navdušenjem govoril o Nemčiji in se klanjal vodji tretjega Rajha.

Učiteljski pravnik

— Š Vprašanje: A. S. 1. Imam 13 let službe. Od leta 1933. dalje sem poročena z ne-učiteljem, ki je trenutno tudi brezposeln. Ali bom po 1. avgustu radi novega finančnega zakona odpravljena iz službe z enoletno odpravo? Ali bom lahko ostala v službi, če se z mojem prostovoljno, t. j. sporazumno ločiva, in sicer sodno od mize in postelje, ali bom tudi kot ločenka odpuščena z enoletno odpravo iz službe?

2. Ali mi bo pripadala kot ločeni ženi, (ki je bila poročena z neučiteljem), in če ostanem po 1. avgustu še v učiteljski službi, rodbinska doklada za otroka in stanarina?

Odgovor: 1. Odredba finančnega zakona, ki uvaža delni celibat za učiteljice, je dobila zakonsko moč šele 1. aprila 1937. in stopi v veljavo šele 1. avgusta 1937. Veljala bo torej le za učiteljice, ki bodo stopile v zakon z neučitelji po 1. avgustu 1937., ne pa za one, ki so se poročile prej. Vas torej ne zadeva in vam ne preti prestanek službe. Zato je ločitev zakona nepotrebna.

2. Učiteljica, sodno ločena od moža ne učitelja pridobi pravico do stanarine in do rodbinske doklade za otroka. To pa le, če se otrok pri njej vzdržuje in če ne prejema za tega otroka od moža nobene vzdrževalnine.

Učiteljska tiskarna

Tovarišica! Bila si vedno zavedna in ponosna učiteljica in si vedno sodelovala pri učiteljski organizaciji. Kako to, da še nisi pristopila vsaj z enim deležem k »Učiteljski tiskarni«?

Za dobro blago — dobro plačilo.

Tovariš (ica)! Ni Ti v čast, da na dve, tri terjatve (opomine) niti ne odgovoriš! Podjetje mora redno plačevati blago in uslužbenec, zato mora prejemati redno plačila za svoje blago.

Naročilnica *

Plačila — razen ob istočasni dostavitvi knjige — pošiljajte edinole po položnicah, ki vam jih dostavimo, kadar nam pošljete naročilo. — Dodajte poštino za pošiljatev!

Podpisani(a) naročam v subskripciji knjigo

Ilke Vaštetove:

„Roman o Prešernu“

z ilustracijami E. Justina, in sicer:

- bibliofilsko izdajo, vezano v usnje, z numeriranimi izvodi in podpisom pisateljice, za din 160,—,
- vezano v platno za din 80,—,
- vezano v karton za din 64,—.

Knjigo plačam po položnici takoj — proti potrdilu ob istočasni dostavitvi knjige (samo v Ljubljani!) — pošljite mi jo po povzetju — plačam jo v dveh (štirih) obrokih po položnici.

* Črtajte, češar ne želite.

KNJIŽNA ZALOŽBA HRAM

izda v svojem letošnjem programu 1937/38 šest obširnih del v prevodih naših najboljših prevajalcev: Otona Župančiča, Vladimira Levstika in drugih, izbranih iz svetovne literature, trajne umetniške vrednosti.

Vsaka knjiga v lepi opremi bo obsegala 300—400 in tudi več strani.

Plačljivo v dvanajstih mesečnih obrokih, v polusnje vezane knjige din 33,— mesečno, v celo platno vezane knjige din 25,— mesečno.

Vsak naročnik, ki se naroči na naš letošnji program, dobi kot nagrado še eno v celo platno vezano knjižico, izdano pri naši založbi izven rednih programov. Več v prospektu.

Zahtevajte prospekt — katerega pošljemo brezplačno.

Založba HRAM, Ljubljana, Florijanska ulica 14

V kmetško nadaljevalni in tudi v višji narodni šoli vam bo zelo dobro služila knjiga Bele: S a d j a r s t v o.

ki ji je cena znižana na 10 dinarjev za izvod. Poslužite se ugodne prilike!

Knjiga je trdo vezana, ima 430 strani obsega in v tekstu 147 slik.

Mladinska matica

— mm Izid nagradnega tekmovanja. Na predlog seje literarnega odseka je sklenil odbor Mladinske matice na svoji zadnji seji, da se nagradi z 2500 din in sprejme rokopis »Ovčar Runo«, ki je bil poslan pod geslo »Za svobodo«. Nagrada za najmlajše se ni prisodila nobenemu rokopisu, pač pa je Mladinska matica pripravljena odkupiti in izdati od ostalih 12 rokopisov v sporazumu z avtorji še sledeča dela: »Nana, mala opica« — geslo štev. 13, »Pesterna« — psevdonim: Peter Golija, »Janko in Metka« — geslo: S. O. S., »Šimej iz Roža« — psevdonim: Drava, »Ve-

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LE-NART V SLOV. GOR. bo zborovalo v soboto, dne 24. aprila 1937., na drž. narodni šoli pri Sv. Trojici v Slov. gor. s pričetkom točno ob 9. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Situacijsko poročilo. 3. Dopisi. 4. Event. predlogi za spremembo zakona o nar. šolah. 5. »Učitelj in vaški mogotci«. Predavanje. 6. Predlogi in slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo skupno z ormoškimi društvom dne 17. IV. ob 8. uri v Ormožu v Kletarski dvorani s sledečim dnevnim redom: Poročilo o Učiteljskem pokretu (tov. Klemenčič, Segula in Debenak), predavajanje tov. A. Kerblerjeve: Izkušnje s Fleretovo čitanko in diskusija. Popoldne ob 4.20 bomo nadaljevali z zborovanjem in obravnavali predloge za spremembo zakona o narodnih šolah. — Tovarišice in tovariši! Udeležimo se tega zborovanja polnoštevilno in z željo, da se čimbolj zblizamo s tovariši iz ormoškega društva. Ta dan morajo biti naše vrste sklenjene!

Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG bo zborovalo dne 24. aprila na dekliški osnovni šoli v Studencih z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Spreminjevalni predlogi k zakonu o narodnih šolah. 4. Predavanje tov. Podgornika Filipa: »Gospodarske in družabne prilike pohorsko-vinogradniškega okoliša. Pričetek ob pol deseti uri. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RA-DOVLJICA bo zborovalo v soboto, dne 17. aprila 1937., ob 9. uri dopoldne v prostorih državne narodne šole v Lescah s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Referat: O metodi pevskega pouka v narodni

lika tekma« — geslo: Mladi krog. Vsi ostali rokopisi so odklonjeni. Avtorji, ki so se udeležili tekmovanja, se pozivajo, da pošljejo s kontrolnimi številkami svoje naslove zaradi nagrade, eventualnega odkupa, oziroma vrnitve rokopisov na tajništvo M. M. čim prej.

Šolski radio

— r XXVII. teden. Torek 20. aprila bo predaval g. dr. Franta Mis: »Deca, kje najdemo sovražnika našega zdravja?«. G. predavatelj bo govoril otroškemu razumu in obzorju primerno o osebnosti in stanovanjski higieni, o epidemiologiji, o neredni in škodljivi prehrani, o nerednem življenju ter o nepravilni razdelitvi dnevnega dela. II.—III.

— r V petek 23. aprila: Naša narečja v razlagi in živi besedi; razgovor z učenci iz raznih krajev Slovenije. Vodi g. prof. Jakob Šolar. II.—III.

— r V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo 18. aprila ob 17. uri g. ravnatelj dr. Jože Basaj: Gospodarska in denarna kriza ter kmečke zadruge.

šoli. Predava slovenski skladatelj Rožane Mihael iz Ljubljane. 3. Čitanje zadnjega zapisnika. 4. Došli dopisi. 5. Poročila društvenih funkcionarjev. 6. Slučajnosti. — Predavanje bo zelo zanimivo. Vse tovariše in tovarišice, ki se zanimajo za petje, prosimo, da se pripravijo na debato, ki bo sledila predavanju. Po zborovanju vsi na tovariški družabni sestanek! Udeležba je obvezna! — Na svidenje! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KO-ČEVJE bo zborovalo v soboto, dne 8. maja 1937. 1. Točno ob 11. uri v narodni šoli v Kočevju s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo in dopisi. 2. Stanje društvene blaginje. 3. Izpreminjevalni predlogi k zakonu o narodnih šolah, poročila tov. Županc Lojze. 4. Vaška šola in njen odnos do gospodarskih in socialnih razmer, poročila tov. Vondina Drago. 5. Slučajnosti. — Udeležba je stanovska dolžnost. — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ZU-ZEMBERK bo zborovalo v soboto dne 17. aprila 1937., na Dvoru ob 10. uri dopoldne. — Dnevni red: 1. Stanovske zadeve. 2. Predavanje: Socialne razmere domačega šol. okoliša in njih vpliv na mladino. 3. Izpremembe k zakonu o nar. šolah in tozadavni predlogi. 4. Slučajnosti. — Polnoštevilne udeležbe pričakuje — odbor.

Poročila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO NOVO MESTO je zborovalo 13. februarja t. l. na osnovni šoli v Novem mestu. Navzočih je bilo 58 članov.

Tovariš predsednik Menard Vilko je pozdravil zastopnika politične oblasti in navzoče zborovalce, na kar je podal svoje poročilo. Danes preveva marsikateri našega člana bojazen glede bodočnosti naše organizacije, so celo taki, ki menijo, da je organizacija nepotrebna. Letošnja glavna skupščina v Novem Sadu je pokazala, da stoji organizacija neomajno na stanovskih načelih in da hoče iti v boj vsak čas in proti vsakemu za naše pravične stanovske težnje ter koristi drage domovine, izvršujoč oporoko Viteškega kralja in oklepajoč se z ljubeznijo in požrtvovalnostjo Nj. Vel. Petra II.

Hočemo in moramo preprečiti vse kvarne politične in lajške vplive na naš stan, ki sejejo razdore v naših vrstah in strežejo po življenju naši stanovski organizaciji. Nikogar ne ovira organizacija, da se svobodno po svojem prepričanju politično izživlja, zahtevamo pa, da je ob vsaki priliki človek in tovariš. Enkrat nas biča en konec palice, drugič drugi, ako se ne iztreznimo ob 12. uri, pridemo vsi na vrsto. Tovariši, ki niso v naši organizaciji s srcem, naj gredo.

Nato je tov. Kiferle Danica podala svoj referat o telovadbi. Pokazala nam je pota, po katerih po nepriljubljenem postopku pridemo do smotra telovadbe v največje veselje mladine in to brez nujnosti telovadnic, ki jih itak skoro vse naše šole pogrešajo. Navzoči so z velikim zanimanjem sledili njenim izvajanjem. Tov. predsednik se je predavateljici toplo zahvalil.

Pri slučajnostih se je sklenilo, da pristopi društvo k »Učiteljskemu domu« s 5 deleži à 100 din, in sicer iz obresti in preostanka nabranega denarja za vzidavo spominjske plošče v vojni padlega tov. Muhe na Ajdovcu. Menard Vilko, preds. Ivanečič Alojz, taj.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ je zborovalo 22. februarja 1937. v Ptuj in je bilo navzočih 90 članov, t. j. 55 %.

Pred otvoritvijo pozove predsednik zbor, da se pokloni spomenu umrle naše tovarišice, pesnice Beloglavčeve iz Sv. Vida.

V situacijskem poročilu poudari, da je predsednik JUU tov. Dimnik informiral ministrskega predsednika o vseh aktualnih šolskih in stanovskih vprašanjih zadnjega časa, pred vsem zaradi stalnosti, materialnega vprašanja, avtonomije šole, avtomatičnega napredovanja itd. Predložil je program učit. organizacije ter prikazal, da so očitki, da bi se uveljavljali nestanovski vplivi — neutemeljeni.

Prošnje za napredovanje se pri banski upravi tekoče rešujejo in pošiljajo ministru prosvete. Izvršujejo pa se le počasi, ker

ni proračunskega kritja. Intervencije organizacije ne morejo radi tega roditi uspeha, tudi uradne urgence so brezuspešne. Brez osnove pa je bojazen, da bi se prošnje za napredovanja izgubile.

Državni svet je po konkretnih pritožbah odločil, da je zvanje »sres. šol. nadzornik« višje zvanje in so na položaj sres. šol. nadzornikov postavljeni učitelji nar. šol. stalni in se zato ne morejo razrešiti brez svojega pristanka.

Do 1. aprila ni pričakovati, da bodo nastavitve učit. novincev, ker so proračunska sredstva preveč izčrpana. Odbor sekcije je pripravil posebno spomenico in brošuro o pravem stanju šolstva v dravski banovini in pa o socialnem položaju brezposelnih učit. abiturientov.

Sekcija je tudi predložila poslancem in senatorjem okrožnico, da se na merodajnih mestih zavzamejo, da se prepreči zopetno znižanje uradnih prejemkov zaradi tonda za pobijanje brezposelnosti, ki se snuje pri ministru socialne politike in narodnega zdravlja. V ta namen naj bi se namreč stekali obvezni prispevki vsega drž. uradništva v višini enodnevnega plače.

Od dopisov je bil najvažnejši oni o kontraktualcih, ker je to vendar zadeva naš vseh.

Vse zborovanje pa je prav za prav bilo v znamenju Učiteljskega pokreta. O njega načrtnem delu ali triletki je predaval tovariš Segula Pavle podrobno in široko in je zato diskusija bila živahna in peštra. Ker pa je že »Učit. tovariš« z dne 4. marca t. l. prinesel ves delovni in idejni program, ki si ga je naše članstvo osvojilo in to v okviru organizacije, ni potrebno na tem mestu še več o tem razpravljati. Zelimole, da bi se vsi tako zagrizli v delo kot tov. Segula, kajti potrebno je to v prvi vrsti za nas same, za oblikovanje naše dostokrat »pogospodene miselnosti«, za naš odnos do ljudi, med katerimi živimo.

Zupančič Drago, Andrej Debenak, predsednik, tajnik.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LOGATEC je imelo svoje redno zborovanje v soboto 13. marca 1937. na Rakeku. Navzočih je bilo 45 članov, t. j. 50 %.

Tov. predsednik pozdravi uvodoma vse prisotne, imenoma g. sres. načelnika I. Bavdka, dalje predavatelja tov. Alojzija Hreščaka iz Ljubljane ter tov. nadzornika Štravs. Sledila je počastitev spomina pok. E. Adamiča in Fr. Gabrška.

Prvi je predaval tov. A. Hreščak o učnih načrtih. Podal je jasno sliko o razlikah med staro in novo šolo. Navedel je vzroke, ki nas silijo, da se usmerimo v nov duh časa in prenesemo vseh dela na nove principe, ki zahtevajo pred vsem vzgojo otroka pa tudi nove miselnosti podajajočega učiteljstva. Referat je bil izčrpan podan in vse učiteljstvo je izrazilo željo, da bi tov. predavatelj še obiskal naš srez in nam predaval o novih pedagoških smereh.

Predsedniško situacijsko in tajniško poročilo nam je podalo sliko dela in naporov organizacije v vseh zadevah, ki se tičejo šolstva, časti in ugleda stanu ter našega pravnega in gmotnega stanja. V zvezi s tema poročila sta bila sprejeta sledeča sklepa:

1. Člani in članice logškega učiteljskega društva zbrani na svojem zborovanju dne 13. marca 1937.

odobrava

smotreno delo JUU za čast in ugled stanu ter prizadevanja za zboljšanje našega pravnega in gmotnega stanja.

2. Učiteljice logškega sreza naprošamo JUU, da se zavzame za naše do zadnjih dni obstoječe pravice ter ukrene potrebno, da se iste še nadalje ohranijo.

Za tem pojasniti tov. nadzornik navzočim nov disciplinski postopek in kazni, ki pridejo tozadavno v poštev.

Doljak Valentin, preds. Hrašnik Rado, taj.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA je zborovalo v soboto 13. marca v Škofji Loki. Po prvem delu zborovanja, ki je obsegalo jugoslovansko-bolgarsko proslavo, se je prešlo na strokovni del zborovanja. V učilnici petega razreda je prikazal praktično učno sliko iz zemljepisja tov. Demšar in obravnaval Bolgarijo. S pripravljenostjo, ki je pokazala mnogo smotrnosti študija in navedeni stvari je zajel učni postopek, ki so mu sledili pisotni s posebno pažnjo.

Zadnji del zborovanja je veljal stanovskim težnjam. Predsednik društva je podal situacijsko poročilo in se osobito pomudil pri vprašanju naših napredovanj. Poročal je o tiskovnih tožbah, o zvanju sreskih šolskih nadzornikov, o postavitvi novincev, o reaktivacijah, dodelitvah in drugih stanovskih najvažnejših težnjah. Izražena je bila misel, naj bi se rangne liste za napredovanje objavile poimensko, da nihče ne bi imel občutka zapostavljenosti, a drugi, da ima prednost. Vsaka šola naj bi imela vsaj en izvod »Našega roda« za knjižnico. Priporočila se nakup epohalnega dela o naših dobrovoljcih, knjige, ki jo tiska Učiteljska tiskarna. Po pojasnilu, da se bo kuluk odtegnil aprila in septembra, naglasi učiteljstvo svoje obžalovanje, da se tretja vprašanje stanu in njegovega ugleda po načinih, ki so daleč od tega, kar učiteljstvo za svoje delo zasluži. Krivcev se ne zagovarja, a pavšalne obdolitve se odklanjajo, pa nas se dele z desne ali leve. S pozivom, da učiteljstvo neomajno vztraja v krogu svoje organizacije, ki se nesebično in vzdržoma trudi na izboljšanje moralnih in materialnih učiteljskih stališč, je zaključil predsednik zborovanje, ki mu je prisostvovalo 46 učnih oseb, t. j. 77 %.

F. Košca, l. r., V. Debeljak, l. r., tajnik, predsednik.